

Natuurtoets

“Vervangende nieuwbouw en renovatie Kraaipanschool”

Transvaalbuurt Amsterdam

Inventarisatie natuurwaarden
Beoordeling t.a.v. natuurwetgeving

Rapport
01/201 AFO

Titel en subtitel
Quick-scan: "Vervangende nieuwbouw en renovatie Project Kraaipanschool"

Transvaalbuurt, Amsterdam

Auteur(s)
drs. A. H. Swaan
drs. C. Venhuis

Opdrachtnemer
AFO Advisering & Flora- en faunaOnderzoek
Limmerweg 46
1935 AM Egmond-Binnen

www.afo-onderzoek.nl
e-mail: info@afo-onderzoek.nl

Opdrachtgever(s)
CHRI Raadgevende ingenieurs

Datum publicatie: oktober 2009

© **AFO Advisering & Flora- en faunaOnderzoek**, 2009

Natuurtoets

“Vervangende nieuwbouw en renovatie Project Kraaipanschool”

Transvaalbuurt Amsterdam

Inventarisatie natuurwaarden
Beoordeling t.a.v. natuurwetgeving

A. H. Swaan
C. Venhuis

AFO Advisering & Flora - faunaOnderzoek
Rapport 01/201

Egmond-Binnen, oktober 2009

Inhoudsopgave:

1 INLEIDING	4
2 AANPAK	5
3 ONDERZOEKSGBIED	6
4 BESCHRIJVING INGREEP	7
5 WETTELIJK KADER	9
6 TOETSINGSKADER	10
6.1 GEBIEDSBESCHERMING	10
6.2 FLORA- EN FAUNAWET	10
6.3 CONCLUSIE TOETSINGSKADER	10
7 AANWEZIGE NATUURWAARDEN	11
7.1 VELDONDERZOEK	11
7.1.1 <i>Flora</i>	11
7.1.2 <i>Fauna</i>	11
7.2 TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	11
7.2.1 <i>Flora</i>	11
7.2.2 <i>Fauna</i>	11
7.3 CONCLUSIE	11
8 EFFECTBEOORDELING RELEVANTE SOORTEN	13
9 CONSEQUENTIES T.A.V. DE NATUURWETGEVING	14
10 AANVULLEND ONDERZOEK	15
11 AANBEVELINGEN	16

Samenvatting

- De voorliggende Natuurtoets werd verricht ten behoeve van vervangende nieuwbouw aan de Hofmeyrstraat/Transvaalkade in de Transvaalbuurt te Amsterdam. Op de planlocatie staan 48 woningen, een school en een aantal bomen. De woningen worden gesloopt, de school wordt gerenoveerd en de bomen worden gerooid.
- Als relevant toetsingskader voor deze Natuurtoets werd vastgesteld: de Flora- en faunawet.

Flora

- Op de planlocatie werd geen beschermde flora waargenomen noch wordt deze verwacht.

Fauna - Vogels

- Er bestaat een reële kans dat op de planlocatie in de broedtijd (globaal: half maart – half juli) broedende vogels aanwezig zijn. Activiteiten die broedende vogels verstoren mogen niet plaatsvinden. Het slopen en renoveren van de bebouwing en het rooien van de bomen, mogen zodoende niet in de vogelbroedtijd plaatsvinden, tenzij door een deskundige is vastgesteld dat geen broedende vogels aanwezig zijn.
- Door een recente wijziging in de Flora- en faunawetgeving zijn (ook) nesten van Huismus en Gierzwaluw jaarrond beschermd.
- Indien tijdens een vervolgonderzoek daadwerkelijk broedende Huismussen of Gierzwaluwen worden aangetroffen dient de functionaliteit van de planlocatie voor deze soorten behouden te blijven. Dit kan onder andere inhouden dat, naast dat sloop in een geschikt seizoen moet plaatsvinden, ook geschikte nestgelegenheid aanwezig moet zijn in de nieuwbouw. Een ontheffing Flora- en faunawet voor deze soorten kan in dit kader niet (meer) worden verkregen.

Fauna - Vleermuizen

- De woningen, school en bomen zijn potentieel geschikt voor vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Of vleermuizen de bebouwing en bomen als verblijfplaats gebruiken dient nader onderzocht te worden. Om te voldoen aan de eisen die momenteel gesteld worden aan een vleermuisonderzoek dient dit onderzoek in verschillende seizoenen plaats te vinden.
- Indien tijdens een vervolgonderzoek daadwerkelijk vaste verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan is voor de sloop en het rooien een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet vereist. In dit kader zijn er tevens beperkingen ten aanzien van de sloop en rooien wat betreft seizoen en wijze van slopen.
- Met als wettelijke onderkende reden voor het verdwijnen van vaste verblijfplaatsen: “een dwingende reden van groot openbaar belang”, zal waarschijnlijk een ontheffing Flora- en faunawet worden verleend voor het project, mits mitigatie en compensatie worden toegepast.
- Sloop van gebouwen en het rooien van bomen kan voor vleermuizen het beste plaatsvinden in het vroege voorjaar of het late najaar. Dit zijn voor vleermuizen de minst kwetsbare perioden. Vooruitlopend op de resultaten van een aanvullend onderzoek naar de daadwerkelijke aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen, zou dit gegeven vast kunnen worden opgenomen in de planning van de sloop.
- Indien aan deze bovengenoemde eisen en procedure kan worden voldaan (o.a. ten aanzien van broedvogels en vleermuizen), dan bestaan er vanuit de Natuurwetgeving geen belemmeringen meer voor de procedure in het kader van de Wro (projectbesluit dan wel de oude artikel 19 procedure).

---

1 Inleiding

Deze Natuurtoets heeft plaatsgevonden ten behoeve van de geplande sloop van woonhuizen, de renovatie van een school en de hierop volgende bouw van nieuwe woonhuizen. Het nieuwbouwproject (woon- en bedrijfsruimten) heeft een sociaal karakter en is als passend beoordeeld door stadsdeel Oost/Watergraafsmeer. Zo voldoet het aan het door de corporaties samengestelde Wibo kansenplan Oost (WIBO = Woningen In een Beschermd Omgeving). De planlocatie is gelegen in het stedelijke gebied van Amsterdam in de Transvaalbuurt. Om te voldoen aan de natuurwetgeving, die deels geïmplementeerd is in de nieuwe Wro-procedure (projectbesluit), dient voor de geplande ontwikkeling een Natuurtoets uitgevoerd te worden.

CHRI Raadgevende Ingenieurs heeft AFO Advisering & Onderzoek verzocht deze Natuurtoets uit te voeren.

Doel van de Natuurtoets is een waardering te verkrijgen van de aanwezige flora en fauna en een beoordeling te geven van de invloed van het project op deze natuurwaarden. Uiteindelijk dienen de bevindingen geplaatst te worden in het licht van de van toepassing zijnde natuurwetgeving. Op basis van deze gegevens kan worden vastgesteld of de ruimtelijke inrichting mogelijk in strijd is met de natuurwetgeving en een ontheffing Flora- en faunawet moet worden aangevraagd, en of eventueel mitigerende en compenserende maatregelen noodzakelijk zijn. Het hier beschreven onderzoek betreft een quick-scan waarbij tevens een inventarisatie van soorten heeft plaatsgevonden voor zover direct waarneembaar. Als aanvullend onderzoek vereist is, dan wordt dit in de rapportage aangegeven.

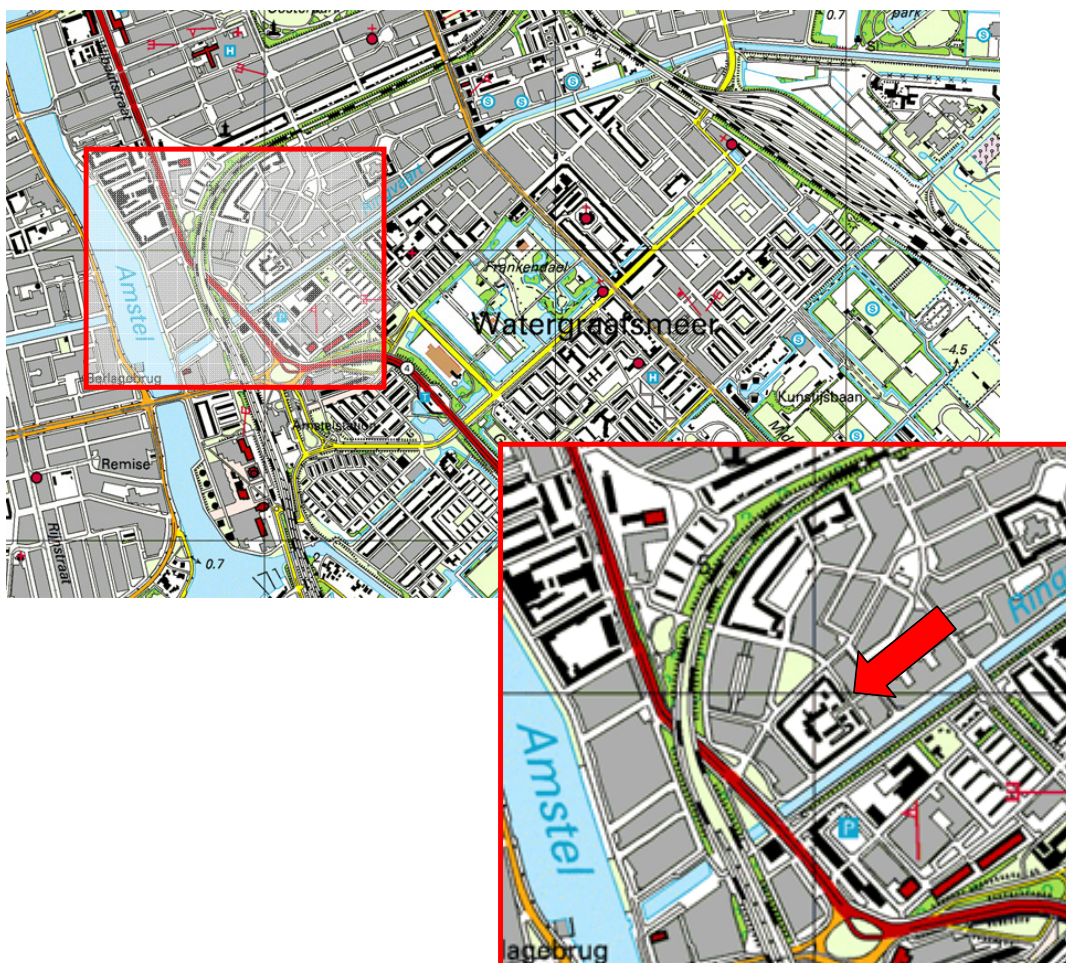
2 Aanpak

De indeling van de rapportage en de gevolgde werkwijze is als volgt:

1. beschrijving van het project en locatie
2. vaststellen relevante natuurwetgeving (toetsingskader)
3. uitvoering en resultaten veldonderzoek
4. effectbeoordeling: welke effecten heeft de geplande ingreep op de hier aanwezige of aangrenzende natuurwaarden
5. consequenties effecten in relatie tot de Natuurwetgeving

3 Onderzoeksgebied

De planlocatie ligt ingesloten tussen de Hofmeyrstraat, de Transvaalkade en de Kraaipanstraat, in de Transvaalbuurt binnen het stedelijke gebied van Amsterdam (kilometerhokken 122-484/123-484). De planlocatie bestaat uit 48 woningen, een school en een aantal bomen. De woningen omringen als het ware een grote binnenplaats waar de school gelegen is. Op deze binnenplaats liggen aan de randen tuinen behorende tot de woningen. Direct grenzend aan de planlocatie loopt ten zuiden de Ringvaart (Transvaalkade). Op ongeveer 130 meter van de planlocatie aan de west en noordzijde ligt een spoordijk. Ten westen en noorden staan woningen met binnentuinen. Ten oosten liggen woningen van drie woonlagen met binnentuinen. In de bredere omgeving ligt eveneens bebouwing van de stad Amsterdam.

Figuur 1 Ligging van de planlocatie (rode pijl). Bewerkte topografische kaart © 2009 Topografische Dienst Emmen (grid: kilometerhokken).

4 Beschrijving ingreep

Het project behelst de sloop van woningen aan de Hofmeyrstraat en de Transvaalkade. De Kraaipanschool zal worden gerenoveerd waarbij aanwezige bomen zullen worden gerooid. De toekomstige bebouwing wordt vijf woonlagen hoog, zoals de huidige bebouwing. De toekomstige bebouwing wordt iets uitgebreid en loopt naar de binnenplaats door tot vlak voor de school. Hierdoor verdwijnen er tuindelen. In figuur 2 is de inrichting van de huidige situatie weergegeven en in figuur 3 is een ontwerpschets opgenomen van de planlocatie in de toekomstige situatie.

Figuur 2 De planlocatie in de bestaande situatie. De grijze delen betreffen de te slopen woningen, en het grote grijze deel betreft de te renoveren school. (Architectenbureau Hoogeveen, 04-11-08).

Figuur 3 De planlocatie in de toekomstige situatie. (Architectenbureau Hoogeveen, 04-11-08).

---

5 Wettelijk kader

De Nederlandse wetgeving vereist dat bij voorgenomen plannen of projecten ingrijpende schade aan beschermde planten en dieren voorkomen wordt. Alleen onder voorwaarden kan hier een uitzondering op gemaakt worden. Daartoe is veelal een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijke omgeving.

Voordat eventueel een aanvraag voor ontheffing van de Flora- en faunawet kan worden ingediend is een aantal stappen noodzakelijk:

1. Inventarisatie van de aanwezige natuurwaarden.
2. Waardering van de aanwezige natuurwaarden.
3. Inschatting en beoordeling van ecologische effecten van voorgenomen ingrepen.
4. Indien er schade wordt veroorzaakt, aanpassing van de voorgenomen ingrepen: bedenken van alternatieven die aantasting van natuurwaarden voorkomen.

Naast bescherming van soorten en hun leefmilieu in de Flora- en faunawet zijn in Nederland waardevolle natuurgebieden aangewezen die bescherming kennen in de Habitat- en Vogelrichtlijn en de Natuurbeschermingswet. Ruimtelijke ingrepen in deze gebieden worden vrijwel niet toegestaan, maar ook projecten in de nabijheid van deze gebieden dienen rekening te houden met deze wetgeving. Voornoemde wetgeving is er namelijk ook op gericht deze gebieden te behoeden voor activiteiten en ingrepen in aangrenzend en nabijgelegen terrein die effect hebben op deze gebieden (de “externe werking”). Ook gebieden die behoren tot de zogenoemde Ecologische Hoofdstructuur kennen een gebiedsbescherming. Op provinciaal niveau is dit landelijk zoveel mogelijk aaneengesloten netwerk uitgebreid met een provinciale ecologische hoofdstructuur.

Overheidsorganisaties en instellingen worden eveneens geacht rekening te houden met zogenoemde Rode-Lijst soorten en doelsoorten. Het betreft flora en fauna die soms geen bescherming kennen in de Flora- en faunawet maar wel behoren tot soorten die als kwetsbaar of bedreigd worden beoordeeld.

De Flora- en faunawet kent strikt verboden handelingen ten aanzien van bepaalde soorten. Naast deze specifiek omschreven verbodsbepalingen kent deze wetgeving de zogenaamde zorgplicht. Daarmee wordt in meer algemene bewoording aangegeven, dat een ieder er bewust naar dient te streven schadelijke gevolgen voor flora en fauna zo veel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Met ingang van 22 februari 2005 is de AMvB art. 75 inzake de Flora- en faunawet in werking getreden. Door dit besluit is het in een deel van de gevallen niet meer noodzakelijk speciale ontheffing aan te vragen voor een aantal algemeen voorkomende soorten vermeld in de Flora- en faunawet. Voor een aantal andere soorten geldt dat, indien er bij bepaalde ingrepen gewerkt wordt volgens een door de minister van LNV goed gekeurde gedragscode, ook hier ontheffing niet langer noodzakelijk is.

---

6 Toetsingskader

6.1 Gebiedsbescherming

- **Ecologische Hoofdstructuur**

Niet relevant, geen EHS- zones aanwezig binnen potentiële effectzone.

- **Natuurbeschermingswet '98**

Niet relevant, geen NB-gebieden aanwezig binnen potentiële effectzone.

6.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is algemeen geldend en niet afhankelijk van ligging of aard van de planlocatie.

6.3 Conclusie toetsingskader

Geconcludeerd wordt dat het toetsingskader uitsluitend bestaat uit de Flora- en faunawet.

---

7 Aanwezige natuurwaarden

7.1 Veldonderzoek

Er werd half oktober 2009 een bezoek gebracht aan de locatie. Bij dit bezoek werd het aanwezige biotoop en de bebouwing beoordeeld op geschiktheid voor beschermde soorten. Direct waarneembare, in dit kader relevante, soorten werden geïnventariseerd.

7.1.1 Flora

Op de planlocatie staan bomen zoals Zomereik, Esdoorn, Berk en Robinia.

7.1.2 Fauna

Er werden tijdens het bezoek Houtduif en Merel waargenomen. Van de Houtduif werd een nest gevonden. De aanwezige bomen werden onderzocht op de aanwezigheid van holten ontstaan door spechten of inrotting na takafbreuk. Holten die door vleermuizen en/of spechten gebruikt kunnen worden. Deze holten werden niet aangetroffen.

7.2 Te verwachten beschermde soorten

7.2.1 Flora

Op basis van het biotoop, wordt geen beschermde flora verwacht.

7.2.2 Fauna

Vogels

Op en nabij de planlocatie kunnen, naast de waargenomen soorten, algemeen voorkomende soorten van het stedelijke gebied broeden zoals Ekster, Pimpelmees en Koolmees. Ook broedt mogelijk de Huismus en Gierzwaluw in de dakdelen van de bebouwing.

Zoogdieren

Op de planlocatie zal Bruine rat en Huismuis voorkomen. Het gebied kan onderdeel zijn van het leefgebied van de Egel, maar dit niet waarschijnlijk. Het is aannemelijk dat de planlocatie door vleermuizen wordt gebruikt. Vrijwel zeker zal de planlocatie als foerageergebied worden gebruikt. Mogelijk gebruiken vleermuizen de bebouwing en bomen als vaste verblijfplaats. Deze biedt hiervoor mogelijkheden (spouwvoegen, kieren tussen muurdelen, boeidelen, ruimten tussen afvoerbuizen en bomen met reliëfrijke bast).

7.3 Conclusie

Op de planlocatie komen enkele strikt beschermde soortgroepen voor: vogels en waarschijnlijk vleermuizen. De planlocatie maakt vrijwel zeker deel uit van het

foerageergebied van vleermuizen en mogelijk gebruiken vleermuizen de bebouwing en bomen als vaste verblijfplaats. De overige fauna betreft algemene soorten.

Figuur 4 Uitsnede Kaart Biodiversiteit Amsterdam. De pijl geeft de ligging van de planlocatie aan. De kleuren zijn een maat voor de aanwezige natuurwaarden (oplopend van lichtgeel naar donkergroen). Bron. Dienst Ruimtelijke Ordening Amsterdam.

Volgens de kwalificatie die ten grondslag ligt aan de Kaart Biodiversiteit Amsterdam (Figuur 4), komt de planlocatie niet in aanmerking als zone met belangrijke natuurwaarden. De Kaart Biodiversiteit Amsterdam (2009) is vastgesteld als basiskaart voor alle planvorming in Amsterdam.

---

8 Effectbeoordeling relevante soorten

Algemeen

Bij de realisatie van het plan zullen de effecten zich met name voordoen in het plangebied, maar er zal enige verstoring te verwachten zijn in een groter gebied dan de exacte bouwlocatie. Dit wordt veroorzaakt door sloop- en bouwactiviteiten (bouwmaterieel en bouwmaterialen).

Broedlocatie vogels

Rond de bebouwing die gesloopt zal worden, staan bomen die mogelijk broedgelegenheid bieden aan meerdere vogelsoorten. Spreeuwen, Kauwen, Gierzwaluwen en Huismussen broeden mogelijk rondom dakdelen. Vanwege de ingrepen is er risico op verstoring van broedende vogels.

Vleermuizen

De planlocatie vormt waarschijnlijk onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen. De plannen hebben geen, tot een zeer geringe afname van het foerageergebied tot gevolg, en dit houdt in dat zelfs op het niveau van het individu slechts een zeer gering negatief effect te verwachten is.

Door de sloop verdwijnen er mogelijk vaste verblijfsplaatsen van vleermuizen (indien vleermuizen de bebouwing als vaste verblijfplaats gebruiken). Ook de te verwijderen bomen kunnen door vleermuizen worden gebruikt (als “vaste” paarlocatie).

---

9 Consequenties t.a.v. de Natuurwetgeving

Flora- en Fauna wet

Vogels

Een mogelijke verstoring van de voorgenomen plannen op broedgelegenheden van vogels (FF- wet Tabel 2 - Overige soorten) wordt reëel geacht. Een ontheffing voor het verstoren van broedende vogels wordt in dit kader niet verleend. Het slopen en rooien dient zodoende buiten het broedseizoen plaats te vinden (broedseizoen ligt globaal tussen half maart en half juli). Dit geldt ook voor bouwactiviteiten aan de nieuwe gebouwen die verstorend kunnen werken. Deze werkzaamheden kunnen uitsluitend tijdens het broedseizoen plaatsvinden indien er voorafgaande aan de werkzaamheden geconstateerd is dat er geen broedend vogels aanwezig zijn binnen een “effectafstand”.

Speciale aandacht voor dit project betreffen “nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden”, zoals hier mogelijk de Huismus en Gierzwaluw. Indien tijdens een vervolgonderzoek broedende Huismussen en Gierzwaluwen worden aangetroffen, dan zullen deze broedgelegenheden tijdens de sloop verdwijnen.

“Op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn” is een ontheffingaanvraag hier niet mogelijk. Om de wetgeving niet te overtreden zal de functionaliteit van de planlocatie voor de aangetroffen soorten behouden moeten blijven. Dit kan inhouden dat de nieuw ingerichte planlocatie dezelfde geschiktheid/functionaliiteit moet hebben voor de eventueel aangetroffen vogelsoorten (Huismus & Gierzwaluw) als de huidige.

Vleermuizen

Indien vaste verblijfplaatsen van vleermuizen (FF- wet tabel 3 - Soorten bijlage IV, HR) in het gebouw en/of bomen worden aangetroffen, dan zullen deze tijdens de sloop en het rooien verdwijnen.

Voor de voorgenomen sloop van de bebouwing en het rooien van bomen dient dan een aanvraag ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Tevens zijn er in dit kader beperkingen ten aanzien van de sloop en rooien (seizoen en wijze van slopen). Naast deze zogeheten mitigerende maatregelen zal er mogelijk compensatie nodig zijn. Gelet op “dwingende redenen van groot openbaar belang” en de mogelijkheden die er voor mitigatie en compensatie zijn, zal een ontheffing waarschijnlijk worden afgegeven. Daarmee bestaan er vanuit de Natuurwetgeving naar alle waarschijnlijk geen belemmeringen voor de procedure in het kader van de Wro (projectbesluit dan wel de oude artikel 19 procedure).

Sloop van gebouwen kan het beste plaatsvinden in het vroege voorjaar of het late najaar. Indien vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn, dan kan dit als voorwaarde ten grondslag liggen aan een dan vereiste ontheffing. Met dit gegeven zou met de planning van de sloop reeds rekening gehouden kunnen worden, vooruitlopend op de resultaten van het geadviseerde aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen.

---

10 Aanvullend onderzoek

Geadviseerd wordt een onderzoek naar de aanwezigheid van Huismus en Gierzwaluw uit te voeren om schade, en daarmee overtreding van de Flora- en faunawet, te voorkomen. Dit onderzoek kan in de broedperiode (rond mei 2010) afgerond worden.

Geadviseerd wordt een onderzoek naar de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen uit te voeren om schade aan vleermuizen, en daarmee overtreding van de Flora- en faunawet, te voorkomen. Een volledig vleermuisonderzoek kan niet eerder dan de nazomer (begin september) van 2010 worden afgerond.

---

11 Aanbevelingen

- De planning van de activiteiten, met name sloop en rooien van bomen dient goed te worden ingepland en geplaatst te worden in het licht van de beperkingen die er vanuit de Flora- en faunawet kunnen zijn.
- Indien vaste verblijfslocaties van vleermuizen worden aangetroffen, dan kan het noodzakelijk zijn compenserende maatregelen te treffen op de locatie. Dit zou onder andere kunnen betekenen dat in de nieuwe bebouwing voor vleermuizen toegankelijke ruimten aanwezig dienen te zijn. Hoewel het ook mogelijk is dat bij onderzoek mogelijk géén vleermuisverblijfplaatsen worden aangetroffen, en er zodoende geen verdere zorg vereist is, kan het om later stagnatie te voorkomen verstandig zijn een architect hier op de voorhand al enige aandacht aan te laten besteden.
- Ook voor vogelsoorten Huismus en Gierzwaluwen kan het noodzakelijk zijn in de nieuwe gebouwen voorzieningen te treffen, indien deze soorten in de huidige situatie aanwezig blijken te zijn. Ook hier geldt dat het verstandig is vooruitlopend op de resultaten van het aanvullende onderzoek enige aandacht aan te besteden. Dit kan door op meerdere delen van het dak speciaal voor deze soorten ontworpen dakpannen op te nemen in de uitvoering.

Bijlage 1: foto-impressie planlocatie

Foto 1 Zicht op het westelijke deel van de planlocatie: te slopen woningen.

Foto 2 Zicht op het zuidelijke deel van de planlocatie: te slopen woningen

Foto 3 Zicht op noordelijk deel van de planlocatie: te renoveren Kraaipanschool

Foto 4 Zicht op het zuidelijk deel van de binnentuin

Foto 4 Zicht op kopse kant van de Kraaipanschool waar, achter de betimmerde ramen en in spouwvoegen, ruimten aanwezig zijn die mogelijk door vleermuizen kunnen worden gebruikt als verblijfplaats.

Foto 4 Zicht op kieren tussen de muur en omlijsting. Deze geven mogelijk toegang tot ruimten die door vleermuizen als een verblijfplaats kunnen worden gebruikt.